

Sygn. akt IV CSK 396/20

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa T. U.
przeciwko małoletniej N. U.
przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w R.
o rozwiązanie przysposobienia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 października 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej A. S.-U. i T. U.
od wyroku Sądu Okręgowego w R.
z dnia 21 stycznia 2020 r., sygn. akt [...],

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w odniesieniu do A. S.-U.,**
- 2. przyjmuje do rozpoznania skargę kasacyjną T. U.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w R. oddalił apelację powoda T. U. od wyroku Sądu Rejonowego w R. z 17 czerwca 2019 r. w sprawie z powództwa A. S. i T. U. przeciwko N. U. o rozwiązanie przysposobienia. Wcześniej apelacja powodów od wymienionego wyroku Sądu Rejonowego w R. została odrzucona w części wniesionej przez A. S., postanowieniem tego Sądu z 11 września 2019 r. (k. 360).

Powodowie wspólnie wnieśli skargę kasacyjną, wskazując na występowanie w sprawie trzech istotnych zagadnień prawnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego przysługuje stronie od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.). W niniejszej sprawie postępowanie apelacyjne, wobec prawomocnego odrzucenia apelacji w części dotyczącej powódki, toczyło się bez jej udziału, a zatem wyrok Sądu Rejonowego stał się w stosunku do niej prawomocny. W tym stanie rzeczy brak jest podstaw do uznania, że powódka uprawniona była do wniesienia w sprawie skargi kasacyjnej, skoro rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jej nie obejmowało.

Zasadniczo każdy współuczestnik sporu działa w imieniu własnym (art. 73 § 1 k.p.c.), a wyjątkiem jest jedynie przypadek współuczestnictwa jednolitego, które występuje, gdy z istoty spornego stosunku prawnego wynika, że wyrok dotyczyć ma niepodzielnie wszystkich współuczestników (art. 73 § 2 k.p.c.), co oznacza, że sprawa musi zostać rozstrzygnięta jednolicie w stosunku do wszystkich z nich. W tej ostatniej sytuacji czynności współuczestników działających są skuteczne wobec niedziałających.

Sytuacja taka nie zachodzi w przypadku współuczestnictwa małżonków wspólnie przysposabiających małoletniego, gdy dochodzą oni jednym pozwem rozwiązania przysposobienia lub też wspólnie wnoszą apelację od wyroku oddalającego to żądanie. Z chwilą przysposobienia wspólnie przez małżonków powstają bowiem dwa odrębne i niezależne od siebie stosunki przysposobienia, a zatem dopuszczalne jest rozwiązanie jednego z nich przy dalszym istnieniu drugiego (zob. orz. SN z 2 marca 1955 r., II CR 1749/54; wyr. SN z 8 sierpnia 1967 r., I CR 120/67; wyr. SN z 4 grudnia 1968 r., II CR 375/68). Stan ten determinuje konieczność odrębnego badania przesłanek przysposobienia (lub jego rozwiązania) oddzielnie w stosunku do każdego z małżonków, a co za tym idzie współuczestnictwo powodów w sprawie nie jest współuczestnictwem jednolitym.

W konsekwencji, skoro skutek odrzucenia apelacji powódki nie była ona stroną postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w R., nie przysługuje jej skarga kasacyjna od wydanego przez ten Sąd wyroku, co skutkowało odrzuceniem skargi w odpowiedniej części jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.

W pozostałym zakresie Sąd Najwyższy uznał, że istnieją przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Poza argumentacją skarżącego Sąd Najwyższy wziął z urzędu pod rozwagę (art. 398¹³ § 1 zd. 2 k.p.c.), że na etapie postępowania apelacyjnego powód był pozbawiony władzy rodzicielskiej nad małoletnią N. U., dla której ustanowiono opiekę. Opiekun nie brał jednak udziału w postępowaniu apelacyjnym, co wskazuje *prima facie*, że pozwana nie była w sprawie należycie reprezentowana. Okoliczność ta winna być wzięta pod uwagę przez Sąd Najwyższy rozpoznający skargę kasacyjną pod kątem ewentualnej oceny tego, czy w sprawie doszło do nieważności postępowania.

jw